

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII, Zadrugi dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 45.

Sreda 6. junija 1928.

Leto III.

1. junij.

So dnevi in dogodki, ki ostanejo neizbrisni. 1. junij, dan trboveljskih strašnih dogodkov, je naš najvišji dan, dan naše bolesti in naše nade. Bolesti za padle žrtve, trdne nade, da niso padle zastoj. Zakaj s proletarsko krvjo oplojena zemlja rodi čudežne cvetove. Vzklila je iz krvi in mučenja žareča krizantema neizbrisnega spomina in škrlatni nagelj neupogljivega upora in neusahljivega stremjenja. Upora proti nasilju, stremjenja po odrešitvi iz krvi in bede v miru in pravo.

Slovenski narod je postavil od svojega obstanka na tej zemlji dve barikadi, dva zgodovinska dneva: 1. junij rudarskih Trbovelj in 24. april Zaloške ceste. Ta dva dneva bosta

delovala naprej, vstvarjala naprej, zivela naprej v novi zgodovini naroda, ki je s svojimi žrtvami pokazal, da ne vegetira na tej zemlji samo zaradi dnevne hrane, marveč da živi in plamti v njem tudi luč ideala.

In ta luč gori ob svetih dnevih njegove križeve poti v pomirjujočo, s težkimi žrtvami odkupljeno bodočnost, in gori vsaki drugi dan, vse življenje: gori v dušah vseh, ki verujejo, da je pravo trajno nepremagljivo, da je proletarijat nositelj nove človeške epohe.

Zato: Na svete naše dneve vse žareče krizanteme našega spomina in vse iskrene rože našega večnega upora in naše zaobljube vsem, ki so znali za svojo idejo umreti.

Delo v revirjih že zopet počiva!

Ni dovolj, da že TPD sama do skrajnosti izkorišča ubogo rudarsko paro, pa pridejo še povrh spori družbe z ministrstvom saobračaja zaradi premogovnih cen, na katere družba vedno reagira s tem, da ustavi enostavno vse obratovanje. Tako je seveda zopet odredila, da mora od 1. do 9. junija počivati vsako delo. Na ta nekvalificiran korak je Zveza rudarjev Jugoslavije opozorila vse merodajne činitelje ter odposlala vladi naslednjo spomenico:

»Kr. vladi
v Beogradu.

Rudarsko delavstvo Trboveljske premogokopne družbe v Sloveniji je bilo danes obveščeno po predstavniških imenovane družbe, da se vsled spora zaradi nabavljanja premoga s strani TPD ministrstvu saobračaja, ustavi delo v vseh obratih TPD od 1. do 9. junija.

Z ozirom na težko gospodarsko krizo, ki jo preživlja delavstvo, zaposleno v revirjih te družbe zadnja leta, in to prvič, zaradi velikih redukcij, drugič vsled veliko preniknih plač in tretjič vsled praznovanja štihov, kar je pravzaprav najhujše in kar ga naravnost popolnoma upošpašuje in žene v skrajni obup, smo upravičeno pričakovali, da se bo to

stanje moralo prej izboljšati kot še bolj poslabšati. Ta spor med ministrstvom saobračaja kot največjim konzumentom premoga TPD, ki se obnavlja periodično in zadnje čase že celo mesečno in ki je dosedaj padel vedno v breme delavstva, je pa to stanje še zaostri in ga smatra prizadeto delavstvo za najkrutejši, najbolj nečloveški način postopanja napram delu najbednejših lastnih državljanov.

Vsled zgoraj navedenega si dovoljuje podpisano vodstvo Zveze rudarjev Jugoslavije zaprositi Kr. vlado, da odredi takoj nič več in nič manj kakor to:

1. Da v interesu lastnih državljanov omogoči istim redno zaposlitev in s tem v zvezi njih preživljanje.

2. Da se delavstvu povrne škoda v višini izgubljenih dni in da se v bodoče ne prenese breme podobnih sporov na delavstvo, ki teh sporov ni krivo in ne more in noče več nositi posledice.

Zagorje, dne 2. junija 1928.
Zveza rudarjev za Jugoslavijo v Zagorju.

V. Kamnik, t. č. predsednik.
J. Arh, t. č. tajnik.

Tudi podeželsko ljudstvo se dviga!

Zalog, 23. maja.

Zalog je spet postal aktiven. Po tolikem času je zopet oživel in stopil je v vrste zavednega proletariata, ki se danes bori z nenasitnim volkom — kapitalizmom za človeka dostojno življenje. Kolikor je bilo nasprotstva, toliko je sedaj složnosti med nami. V delu za »Svobodo« smo edini, ker ono tvori skupno bazo našega delovanja. Danes lahko rečemo, da smo prešinjani vsi od goreče želje, da ustvarimo v najkrajšem času iz nje močno kulturno organizacijo, ki bo lahko uspešno vodila boj proti našemu najhujšemu sovražniku — proti gorostasni nevednosti in srednjeveški temi, ki na žalost še vedno vlada nad večino kmetkega, pa tudi industrijskega proletarijata proti nezavednosti, katera nas izroča na milost in nemilost v eksploatacijo naši mladi »nabedubni« buržuaziji.

Težak je bil začetek, ker naša postojanka je bila skoro do kraja razrušena. Dolgo smo kolebali, nismo se mogli, pa se nismo mogli odločiti. Odkrit in prikrit teror močnih nasprotnikov nam je jemal skoro vsako upanje v uspehe. Toda še več kot ta naša malodušnost, nam je škodovalo tisto večno debatiranje pri vincu naših dobičkanosnih krčmarjev. Toliko smo debatirali, da smo se čisto osmradili, da smo izgubili sploh vsak smisel za praktično organizatorično delo. Le govorili smo veliko o garjevih ovcah, lizunih, podrepnikih, češ: ti so krivi, da hira v naši delavski občini naš pokret! — A danes vidimo, da smo bili tudi mi sami svoje vrste garjeve ovce, in to zato, ker smo iz lenobe in komodnosti zanemarjali organizatorično delo. Hu, koliko je bilo modrovanja! Pri tem večnem modrovanju smo kajpak prišli ved-

no do čudovitih zaključkov, kot n. pr.: Ljudje so zanič, niso zreli itd. itd. in smo prav modro in »zrelo« čakali, kdaj nam bo ljubi Bogek poslal »zrele« ljudi na to našo ljubo zemljico, ki bodo kar brez dela ustvarjali svoje organizacije. Da smo pa mi s tem bili največja ovira našemu pokretu, ni dvoma! To nam dokazuje slučaj našega tamburaškega odseka. Namreč sama »Svoboda« nima niti enega instrumenta v svoji lasti. Pri snovanju tamburaškega odseka »Svobode«, se je računalo na instrumente tamburaškega odseka tukajšnje »Čitalnice«, katerega člani pa po večini niso bili organizirani v nobeni delavski organizaciji in tudi slišali jih nismo, da bi po gostilnah preveč debatirali o socializmu, komunizmu in drugih rečeh, kakor smo to delali mi. Vendar pa, ko se je ustanovila »Svoboda«, so bili skoro vsi njeni člani, na prošnjo za instrumente pa so smatrali vsi kot samoobsebi razumljivo stvar, da jih prepuste našim mlajšim tamburašem v uporabo. Odkod ta zavednost, požrtvovalnost od strani delavstva »iz vasi«, na katerega smo mi, stari »zavedni« proletarijat mestni, tako radi gledali kakor na otročiče od zgoraj navzdol? Te prav gotovo niso pobirali po gostilnah! Če so v kaki organizaciji, smatrajo delo zanjo za dolžnost, in kjer je treba za kaj prijeti, so vedno prvi, medtem ko tisti, ki leta in leta na vsa usta vpijejo in prisegajo pri vseh krščanskih

bogovih in hudičih, da so najboljši socialisti pod božjim solncem, izginjajo kot kavra.

»Svoboda« je že tu. Ustvarili so jo tisti treznomisleči delavci, katerim je delo princip, a ne goflanje. Jedro teh tvorijo brezdomno tu rojeni delavci mlajše generacije, katerim gotovo ne bo predolga pot od kulturne do kake gospodarske ali druge razredne organizacije. Temelj zdravemu delavskemu pokretu je že postavljen, četudi je še vse skupaj v fazi snovanja in utrjevanja. Zato: Vsi tisti, ki se danes zbiramo okoli »Svobode«, vsi tisti, ki čutimo na svojih plečih bič današnje kapitalistične dobe, vsi tisti, katerim že preseda ta neprostovoljni jarem prokletstva, v katerega nas s surovo silo naganja nikdar sita buržuazija, njeni plačani hlapci in hlapčiči — na delo! Na delo za naše močne kulturne, politične in gospodarske organizacije, kajti edino te nam bodo lahko izvojevale naše pravice in poštenjši košček kruha! Kruha in luči nam dajte! — Ta klic se mora čuti tudi iz dežele. In kadar bomo začuli ta klic, bomo lahko rekli: pohleven, teptani in zatirani slovenski delavec vstaja kot ponosen in samozavesten proletarec, kot proletarec, pred katerim mora strepetati naša buržuazija, kot proletarec, ki se zaveda, »da tukaj ne more zgubiti več kot samo verige, pridobi pa lahko celi svet!« — Kr.

Franjo Aleš:

Nettunske konvencije, demonstracije in mi

Vprašanje, ki ga načena s. Aleš, je zelo aktualno in je treba, da to vprašanje razčistimo, ker obstoja med našimi sodrugli tolikanj različnih mišljenj baš o tem vprašanju. (Ured.)

Ratifikacija nettunskih konvencij razburja nacionalistične in fašistične elemente v Jugoslaviji. Iz vseh krajev prihajajo poročila, da se vrše celo krvavi izgredi proti Italiji in Italijanom in da se celo pleni po — italijanskih trgovinah.

Vse to je delo meščanske nacionalistične vzgoje jugoslovanske mladine, ki največ demonstrira in z dejanji hoče realizirati v demonstracijah to, a so jo v šoli in v cerkvi vzgojili. Demonstracije same so nezrele in v toliko tudi neresne, v kolikor jih vprizarja neizkušena in zapeljana mladina.

Res je, da so nettunske konvencije važno poglavje v zgodovini Jugoslavije, ali predvidevamo, da so te konvencije prišle na dnevni red takrat, ko proletarijat v Italiji ni imel moči, ko delavec, kmet in uradnik v Jugoslaviji, radi nezavednosti, niso mogli sodelovati pri redakciji konvencij. Nettunske konvencije so delo italijanske in jugoslovanske buržuazije, ali če hočete italijanskega fašizma in jugoslovanskega fašizma, ki pa je manj razvit kakor je v Italiji. Nas zato ne briga, kakšno pogodbo si medsebojno ustvarita dve buržuaziji. Mi ne odgovarjamo za delo meščanstva, mi se ne vtikamo v akcije imperialističnega značaja, ekspanzij ital. fašizma. Nam mora biti v skrbi druga stvar in ne nettunske konvencije, kajti proletarijat nima domovine, Dalmacija, ni proletarska lastnina, niti ni Primorje last slovenskega delavca ali kmeta. Proletarec nima drugega, kakor svoji dve roki,

kateri uporablja zato, da si služi kruh. Vseeno je: ali so na Primorskem tujerodni fašistični miličniki, ali pa če je na Primorskem upeljan zloglasni režim Glavnjače... Ako bo proletarec hotel živeti, bo moral trdo delati in zanj je popolnoma vseeno, ali ga izkorišča italijanski kapitalist ali pa jugoslovanski, ali dela po italijanskem pravilniku o delovnem času, ali pa, ako dela po jugoslovanski uredbi o deset- in dvanajsturniku.

Ako vemo to, tedaj tudi vemo, kakšna je naša naloga!

Demonstracije proti Italiji so imele in imajo nacionalistično šovinističen značaj, povzročajo mrznjo do italijanskega naroda, kaj prav tako ječi pod fašistično nasilnostjo, kakor mi pod meščansko reakcijo in sistemom Glavnjače.

Zato je neresno in nezrelo, ako sodelujemo i mi v takih demonstracijah, ako govorimo na takih nacionalistično-šovinističnih manifestacijah in demonstracijah, ni prav ako predlagamo in pozivljamo kogarkoli k protestu zoper ratifikacijo nettunskih konvencij. Kajti demonstracije imajo tendenco hujskanja na novo vojno. Mi pa smo proti vojni, mi smo le za borbo proti meščanstvu, ali ne specijelno proti italijanskemu fašističnemu meščanstvu, da bi s tem pomagali domačemu!

Ne hodimo iskat fašistov in imperialistov v Italijo, poiščimo jih raje doma in z njimi obračunajmo, kakor je treba.

Ne pripravljajmo se na grehe, ktere so delali naši ljudje pred letom 1914 in pred svetovno vojno!

Naša naloga ni, pomagati pri hujskanju za vojno, nego naša naloga je: voditi borbo za mir!

Kako so delili . . .

Na podlagi zakona o vzdrževanju posredovalnic za delo morajo te posredovalnice vzdrževati delavci sami s svojimi prispevki, ki se jim priračunajo k prispevkom za bolniško zavarovanje in ob enem z istimi pobirajo. Človek bi mislil, da imajo potemtakem delavci tudi pravico nadzorovati, kako se ta denar uporablja. Toda ne. Ta denar lahko po mili volji razmeta minister za socialno politiko, ki ni k temu fondu niti počene pare doprinesel. Ta fond za vzdrževanje posredovalnic za delo in za brezposelne, je znašal 1. januarja 1927 20,726.555 dinarjev in 40 para. Brihtna glavica dr. Gosarja, ki je bil lani minister za socialno politiko (ne za socialno skrbstvo), je pa iztuhtala, da bi se ta denar mogel zelo plodonosno uporabiti za reklamo in agitacijo za klerikalno stranko. In odredil je, da se ta denar razdeli med posamezna večja mesta v svrhu zidanja stanovanj, da bi se potem lahko klerikalci hvalili, češ, mi zidamo stanovanja in da bi vzbudil vtis, kakor da država potom klerikalnega ministra daje sredstva za gradnje stanovanj. Klerikalne srake se sploh rade ličijo s pavovim perjem, v tem slučaju pa s težko prisluženimi delavskimi krajcarji. Tudi mi smo za to, da se prebitki socialnih fondov uporabijo za gradnjo delavskih kolonij in druge socialne naprave, ali najprej se naj da podpora onim, za katere je ta denar nabran. Ali da bi bil g. minister ta denar vsaj pravično razdelil v sorazmerju, kakor so ta denar vplačali posamezni Okrožni uradi; a niti tu se ni mogel izogniti partizanstvu in je zopet dokumentiral posledice centralizma, pri katerem se abnormalno redi en del telesa na škodo ostalih. Omenjeni fond so zbrali, kakor poročajo »Novosti« z dne 12. maja 1928, posamezni centri v državi, kakor sledi:

Beograd	Din 3,316.248.86
Zagreb	» 6,839.763.28
Ljubljana	» 3,523.514.42
Novi Sad	» 3,316.248.86
Sarajevo	» 2,694.452.20
Split	» 1,036.327.78
Skupaj Din 20,726.555.40	

Razdelil se je pa tako-le:

Beograd	Din 10,000.000.—
Zagreb	» 5,000.000.—
Ljubljana	» 4,300.000.—
Kragujevac	» 1,000.000.—
Novi Sad	—
Sarajevo	—
Split	—

Torej Ljubljani in Beogradu se je dala prednost na škodo ostalih, ki so sicer doprinesli svoj del v ta fond. Več kakor sta vplačala, sta dobila: Ljubljana za 776.486 Din, Beograd pa za 7,683.752 Din. Tu računamo Beograd in Kragujevac skupaj, ker v Kragujevcu sploh ni Okrožnega urada in ne predstavlja posebnega centra v državi in ker sta bila ustanovljena pozneje ter je bil v času, ko se je zbiral ta fond, edini Okrožni urad za Srbijo v Beogradu, ki je štel približno 50.000 zavarovanih članov. Če bi se bil ta fond razdelil po številu zavarovanih članov, bi bila morala dobiti Ljubljana, ki ima 75.000 zavarovancev, največ in taka razdelitev bi bila pravilna zlasti še, ker je stanovanjska beda v Sloveniji najbolj akutna.

Razumljivo je, da s tem načinom razdelitve ostali centri, ki so bili zastopani, niso zadovoljni. Pa kaj briga to klerikalce, samo da so s par stotisoč delavskega denarja rešili zopet svojo neugodno situacijo in svoj prestiž, ki se jim že na vseh koncih krha, čeprav so za to ceno vrgli Beogradu več ko polovico celotnega fonda.

Sluge pokorni s pavovimi perjanci.

Dnevne novice.

Neverjetno navdušenje za vojsko se je poslastilo zadnje čase vseh jugoslovanskih študentov. Mi bi delali krivico študentom, če bi zahtevali od njih več resnosti v svojih političnih zahtevah, ker je stara stvar, da delajo študenti po svetu vso svojo politiko le s čustvi in srcem in nikoli tudi z razumom. Vendar jim pa brez prikrievanja zamerimo njihove otročje groznje z vojsko in njihove ponudbe žrtev na oltar naše »domovine«. Najbolj nas preseneča resolucija ljubljanskih visokošolcev, pri kateri so sodelovali celo »Marksisti«, kjer beremo n. pr. tudi sledeče otroško-neumne stavke: »Da se kri študentov ne pretaka po brezvestni policiji, ker bo krvavo potrebna za žrtev na oltar

domovine.« Nadalje: »Enodušni v borbi za svobodo (!) in narod. pravice naših ciljev se postavljamo v službo naroda.« Neverjetni otroci! Torej za vojsko ponujajo svoje mehke kosti in ne za beograjsko policijo. Ti mladi ljudje, ki ne vedo niti, kako si pošten človek večerjo zasluži, beseđičijo v svojih resolucijah o »krvavi potrebi krvave krvi!«. Mi socialisti smo si vsak dan bolj na jasnem, da postajajo vojne za Evropo z vsakim dnem bolj tuja stvar. Čakamo le še angleških volitev, ki slede nemškimi in nato se bo tudi fašistovska pohotnost v Italiji za vselej polegla. Mi smo zelo oddaljeni od tega, da bi zagovarjali nettunsko pogodbo, trdimo, da bi tile ljudje morali

vpiti takrat, ko se je pogodba delala in ne sedaj, ko jo je treba podpisati. Da povemo na vse strani: Nettunske konvencije so eno, o katerih ima lahko vsak svoje mnenje in pravico protesta, vojna in grožnja s tisto »krvavo krvjo« je pa drugo. In če obsojamo našo vlado, ki dela tako neumno politiko, potem obsojamo tudi otroško nepremišljene groznje z vojsko, ki jih pišejo študentje v svoje resolucije.

Kdo je sklepal konvencije z Italijo. V letu 1925, ko je bil Pribečević v vladi, je vlada priredila konvencije. Razgovori so se vršili 17. januarja in 20. julija 1925. Podpisane so bile konvencije dne 20. julija 1925, ko je bil že Radić v vladi. Z ukazom z dne 18. junija 1926 bi bile morale biti predložene narodni skupščini in se je vlada (tudi Radić) strinjala z njimi. Radić seveda sedaj protestira proti konvencijam, ker ni v vladi. Pribečević pa celo trdi, da nima nikakšne zveze s konvencijami. Kakšen minister pa je bil Pribečević, da ni vedel za pogajanja z Italijo in da niti vprašal ni, kakšne so konvencije. Blažen, kdor to veruje. Zunanji minister je moral vendar poročati vladi, kaj kuha z Italijo.

Radić je zopet našel novo veliko idejo. Radić oznanja zvezo z Nemci ali Francijo danes, jutri pobija Ameriko ali Anglijo, potem sklepa zvezo z Rusijo. Še nedavno je oznanjeval »zeleno« kmetiško internacijo. Te dni je pa zavrgel kmetiško internacijo in proglasil veliko »Slovansko internacijo«. Pravi, da so vsa morja slovanska. Poznali bi radi tiste ljudi, ki morejo slediti njegovim fantazijam. Pri njem bo tudi ta parola splavala po vodi.

Izlet krajevnih organizacij SSJ Vič-Glince in Ljubljana v nedeljo popoldan na Dobravo se je ob sodelovanju železničarske godbe »Zarja« izvršil prav povoljno. Med udeleženci je bilo ves čas jako dobro in sodružno razpoloženje. Prihodnjic pa obiščemo sodruge v katerem drugem kraju ljubljanske okolice.

»Slovenec« nas je »pohvalil«, ker smo v vprašanju nettunskih konvencij z Italijo odkrito povedali svoje mnenje, češ, da se »strinjamo« z vlado. Mi pa tega nismo storili. Rekli smo le, da so bile nettunske konvencije podpisane, ker jih je vlada prejšnja podpisala, je moralna dolžnost te vlade, da jih da narodni skupščini v odobritev, ker spravi s tem povod za konflikte s sveta vsaj navidez in z ozirom na zunanjo politiko, ki vedno trdi, da je Jugoslavija tista država, ki redno povzroča vojne konflikte. Zadeva ni naša, ampak je meščanska. V detajle konvencij se pa nismo spuščali, ker bi to bilo v tem trenutku brez praktičnega pomena. V kolikor so konvencije slabe, pojde to na rovaš vlad in strank, ki so kon-

vencije sklepale in ki jih predlagajo narodni skupščini v odobritev. Smatramo pa, če ratifikacija konvencij kolikor toliko zagotovi mir, pa če jo zahtevajo tudi angleški kapitalisti ali pa sam Mussolini, naj se ratificirajo, čeprav s protesti proti krivicam, ki jih vsebujejo. O vsebini konvencij bomo vodili poseben račun s prizadetimi meščanskimi strankami.

Krščanski socijalci in Okrožni urad za zavarovanje delavcev. Na občnem zboru Jugoslovanske strokovne zveze je predsednik zveze govoril tudi o Okrožnem uradu za socialno zavarovanje. Povedal je, da je krivično, ker je v upravi zavarovanja zastopanih polovica delodajalcev in polovica delojemalcev, ker je zavarovanje namenjeno le delavcem. Glasilo krščanskih socijalcev pravi dalje, da je predsednik, ki je tudi član uprave, povedal to-le: »Izvedbo vsake večje stvari v korist delavstva zatro delodajalci že v kali. Zato se bistveno ne da tu doseči ničesar. Vedno je treba iskati kompromisa s tistimi, ki delavskih potreb ne uvidevajo in ne čutijo.« Tako obsodbo je izrekel nad sedanjo upravo krščanski socijalec, ki je sam član ožje uprave urada. Kako bi bilo to njegovo poročilo odmevalo, če bi bil še povedal, da je predsednik delojemalcev, da imajo v predsedstvu in v upravnem odboru delojemalci večino, pa vendar »ne morejo ničesar doseči?« Omenjeni poročevalec bo menda imel prav, ko pove, da ne gre za delavske interese.

Svoj strankin zbor je imela Bernotova stranka o binkoštnih praznikih. Reforme, ki so jih hoteli nekateri izvesti v njegovi stranki in jih je večina sprejela, je Bernot odklonil, na kar so zaupniki kapitulirali. Zdi se nam, da je že zadnji čas, da se drugi, ki resno hočejo delati v delavskem pokretu, priključijo naši stranki, kjer bodo našli dovolj dela in dovolj iskrenih sodrugov in sodružic. Cepljenje pokreta je vendar tako neuporabno in nepotrebno, ker ne pomeni nič drugega kakor igračkanje s politiko.

Dijaški mladini. Ob priliki manifestacij proti nettunskim konvencijam se je mladina nekritično pridružila resolucijam, ki niso odgovarjale ne marksističnim načelom ne duhu časa. V tem pogledu bi bilo neobhodno potrebno, da bi bila marksistična mladina poudarila svoje stališče ali v skupni ali pa v posebni resoluciji, ker se je vsa prireditev izrabila v meščansko-politične namene.

Potni vizumi so bili s prvim junijem odpravljeni med našo in čehoslovaško državo. Govori se pa, da samo za poletno sezono. Ne razumemo, kako da ne more in ne more že vendar do tega priti, da bi se te neznesne ter z ničemur upravičene potne ovire končno že enkrat od-

LEO SILA:

Človek mrtvaških lobanj.

Kronika raztrganih duš.

21

Pesnik, kakor vsak človek, ki hoče ljudem nekaj povedati, se mora izražati tako, da ga bodo ljudje razumeli. Omenil je nekatero zelo posrečeno metafore, slabo slovenščino, ob naslovih pa se je spotaknil, češ, da so taki, kakor krava pred kočijo. Precej hud prš na živo razpoloženje »Utrinčarjev«, ki so se izkazali kot borci in zagovorniki bombastičnega »Človeka z bombami«. Takrat so prvič priljubljena profesorja Janka kritizirali z ostro besedo. Celo napadali so ga. Sklenili so zaroto. Naučili so se krajših pesmi »Človeka z bombami« in čez teden so jih v slovenski uri demonstrativno deklamirali.

Profesor Janko jim je deklamacije priporočal. To pot so njegovo priporočilo izrabili v demonstracijo. Ko je še zapisoval v razrednico imena odsotnih učencev in se pogovarjal s Tonijem, ki se je prišel spet radi nepripravljenosti opravičiti, je že stal Mirko sredi odra ob tabli. Profesor položi razrednico v miznico, Toni odide v klop, Mirko pa meni nič tebi nič začne: »Anton Podbevšek — Človek z bombami: Traverzè.« In deklamira. Profesor gleda, gleda, kri mu stopa v lice, a ne reče ničesar. Ko Mirko konča in stopa v svojo klop, že sledi Maksim. Tedaj profesor spregovori: »Kaj pa hočete?«

»Deklamiral bom »Električno žogo« . . . Profesor, ves rdeč, nervozen, da se mu je desnica tresla, vprašuje, zakaj, kako. (Spoznal je demon-

stracijo.) In sedaj se izkaže blamaža »revolucionarjev«. Stanetu, ki je demonstracijo organiziral, so naročili, da že v odmoru javi deklamacije profesorju. Računajoč na to, da je Stane storil svojo dolžnost, je takoj ob vstopu profesorja šel na oder in začel deklamirati. Stane svojega poslanstva ni izvršil. Cel razred se je smejal ponesrečenemu nastopu, ker so ob tem odkritju bili vsi revolucionarji v zadregi. Stanetu je Maksim celo uro predbacival strahopetnost, izdajstvo. Stane pa se je smejal. Kljub temu so vsak svoje izdeklamirali in na podlagi deklamacij je profesor Janko ponovno konstatiral svoje že izrečeno mnenje kot upravičeno. Večina »Utrinčarjev« ga je pomilovalno zasmehovala. »Ker sam ne more ustvariti ničesar novega, kuje verze po Zupančičevih vzorih, zato tako govori. Nemoč se skriva za njegovimi napadi.«

Edini, ki se s tem ni strinjal, je bil Leo. Niti ene same pesmi »Človeka z bombami« ni mogel zapopasti, če tudi jih je bral po recitaciji in se mučil s premišljevanjem o njih. Naj je obračal tako ali tako . . . povsod se mu je zdelo, da stoji na glavi. Zato so se sporekli. Leo ni dal nadaljevanja v predzadnji številki započete črtice. Radi konflikta je ostala fragment. Ostalim je bilo celo ljubše. Bi ne bilo niti prostora zanjo. Stane je priobčil pet dimabesnih pesmi. Naslovno stran je naslikal v vsebarvnih variacijah blede Maksim po vzorih nastopajočih mladih slovenskih slikarjev. Tako se je revolucionarno končal prvi letnik »Utrinčarjev«.

Preko počitnic se je vihar polegel. Ob koncu leta so sklenili, da morajo drugi letnik na vsak način razmnoževati. Tako so se pobotali med seboj.

Leona so smatrali kot pripravnega upravnika in tiskarja. »Bo vsaj manj pisal . . .« je na skrivaj omenil Stane. Leo je zgrabil stvar v svoje roke, kupil za prihranjen denar papir in potrebne kemikalije ter začel s tiskanjem »Utrinčarjev«. Opalopral so dobili na razpolago v bogoslovju. Bogoslovci so na isti način razmnoževali svoje glasilo. Štirinajst dni vsak drug mesec popoldne je Leo prebil v vlažni, stari sobi bivše jezuitske gimnazije in tiskal. Največkrat sam. V začetku so bili za tiskanje navdušeni vsi. Ker pa je bilo zvezano z njim precej ne ravno lahkega rokodelskega dela, so sčasoma popustili Leonove pritožbe niso pomagale nič. Hočeš, nočeš — moral je končno delati sam, če nikogar ni bilo pomagat. Za kratek čas je večkrat pritekel k njemu dobri Mirko, ki res ni imel veliko časa, ker se je v glavnem zdrževal z inštrukcijami, ki so mu dale veliko posla. Pomagal mu je zlagati in sušiti natiskane liste. Leo se je tiskanja navadil tako, da pozneje ni pustil nikogar več blizu.

Pri delu se je precej umazal in utrudil. V tistih dneh ni študiral skoraj nič. Latinske in grške preparacije, matematične domače naloge, vse to je v šoli prepisoval pri sosedu Karlu. Ko je prvič prišel v črnem plašču in z umazanimi, počrnelimi rokami domov, se ga je lepa gospodinja ustrašila. Ne vede se je z roko dotaknil obraza in tako zapustil na licu črno pego.

»Za božjo voljo! Kaki pa ste?«

»Umazan sem, gospa, umazan . . . Se bom že umil.«

»Kaj ste vendar delali?«

(Dalje prihodnjic.)

pravile — ne samo med Češko in Jugoslavijo, ampak pred vsem z onimi državami, na katere mejimo. Zakaj ne predvsem z Avstrijo, ki je že pred enim letom sklenila vize odpraviti, če to žele ostale države. Dandanes je mogoče samo kapitalistom in pa raznim princem ter drugim parazitom potovati. Državni fiskus se zelo moti, če misli, da ima od vizumov profit. To kar se dobi za vize, ni niti dosti za vzdrževanje dotičnega uradništva, ki ima s tem posla, med tem pa vlaki vozijo večinoma popolnoma prazni preko meje. Na eni strani se dobi umazanih par tisočakov, na drugi pa gredo zgubljeni milijoni; potem pa uprava tarni, da ima deficit! Zato proč z vizumi, proč z barbarizmom! Naj živi svoboda!

Slaba plača. Amerikanski milijarder J. P. Morgan je fungiral štiri dni kot sodni porotnik in je za ta posel prejel dva dolarja odškodnine. katero vsoto pa je v resnici dvignil pri blagajni.

Blaznost narašča. Znameniti dušeslovec dr. Williams v Ameriki opozarja v svoji študiji o duševnih boleznih, da se bolezen nevarno širi. Na tej bolezni ne trpi le Evropa, ampak tudi Amerika. Nedvomno je naraščanje duševnih bolnikov deloma posledica vojne, deloma pa vedno hujski boji za eksistenco, kakor tudi prenapeta duševna in telesna napornost v življenju, ki sukisovno slabi generacijo za generacijo. Zedinjene države izdajo za vzdrževanje umobolnih na leto 300 milijonov dolarjev (ali 17 milijard dinarjev). Število umobolnih se pa poveča vsako leto za 75.000 oseb. Pred štirimi leti so imele Zedinjene države na 100.000 prebivalcev, 80 umobolnih, danes jih imajo že 250. Iz te statistike je razvidno, kako silno lahkomišljeno se svetovni kapitalizem igra z usodo človeštva s svojim neomejenim izkoriščanjem človeštva in uničevanjem njegovih duhovnih in telesnih sil. V tem primeru lahko rečemo, da kapitalizem ne zna in noče racionalno gospodariti kakor ne s tehničnimi pomočki tako tudi ne s človeškim materijalom.

Harmsworthov dar. Kakor smo že v zadnji številki poročali, se je pred kratkim mudil v Budimpešti sin lorda Rothmiera, lord Harmsworth, ki je prišel v misli svojega očeta tolažiti madjarske grofe, ki so težko prizadeti vsled neugodne mirovne pogodbe. Za ta visok obisk pa se revno ter zatirano madjarsko delavstvo ni preveč ogrevalo, kar je menda sam lord opazil. Zato je bogati angleški plemič pred svojim odhodom daroval 100.000 pengov (en milijon Din) za razdelitev med brezposelne. Na Madjarskem se nimajo zakona za podpiranje brezposelnih, kakor tudi pri nas ne. Brezposelnim se je reklo, da se bo denar na prvega junija razdelil na budimpeštanske brezposelne, vsled česar so se ubogi ljudje že v zgodnjih jutranjih urah nastavili pred uradi. Ljudje so vdrli v urade in zahtevali denar, katerega pa se jim ni izplačalo, na kar so nastali silni nemiri. Policija je obupano maso razgnala.

Nemiri brezposelnih v Moskvi. Kakor poroča »Vossische Zeitung« iz Moskve, so prišli brezposelni rudarji iz dežele v Moskvo, kjer so več dni zastoj iskali dela. Ko se jih je ponovno tolažilo, da dobe delo prihodnjega dne, so navalili na milico. Okrog 5000 brezposelnih je naskočilo milico, pri čemur je bilo več miličnikov težje ali lažje ranjenih, na kar je morala nastopiti milica na konjih, katere poveljnik pa je bil tudi težko ranjen. Se-le ko so prihiteli zastopniki sovjetov, ki so držali nagovore, se je množica zopet pomirila.

Prepovedano žalovanje. Iz Milana poročajo, da so fašistične oblasti prepovedale vdovi po Matteottiju v naprej za njenim umorjenim možem nositi žalno obleko, češ da ogroža s tem javni mir in red. Kako lahko se vendar moti mir diktatorja in red države, ki tlači svoje državljane ter jim daje nagobčnik! Najprej so prepovedali rdečo barvo, ker jih je spominjala na kri, ki je bila prelita. Sedaj prepovedujejo črno barvo, ker je namenjena umor-

jencu: slaba, tiha tožba barve je za nje že obtožba, katere se ustrašijo, je protest, ki se ga boje. Ali, ako bi na Matteottijevo soprogi — ki bo zapovedi klonila — zaitro vsako zunanje znamenje: ali upajo diktatorji, da bo Matteotti zato manj živ v dušah proletarcev? Revolucionarnega žalovanja za mučenikom ne bodo ubili. Vzniklo bo pod rdečimi zastavami, ko bo zginila v Italiji zadnja senca najzoprnejše barve: črna barva črnih smrajc.

Obseg pokrajin in zemljiški davki v naši državi. Srbija, Macedonija in Črna gora obsegajo 42 odstotkov vse države, Hrvaška 15, Vojvodina s Sremom 11, Bosna in Hercegovina 20, Slovenija 6 in Dalmacija 5 odstotkov. V Srbiji (imajo 3.900.000 ha obdavnice zemlje) plačajo 450 milijonov zemljiškega davka, v Hrvaški (3.740.000 ha) 607 milijonov, v Vojvodini s Sremom (2.310.000 ha) 524 milijonov, v Bosni in Hercegovini (2 milijona 500.000 ha) 375 milijonov, v Sloveniji (1.550.000 ha) 250 milijonov in v Dalmaciji (1.250.000 ha) 60 milijonov Din zemljiškega davka. Klerikalci v Sloveniji pravijo, da so zemljiški davek znižali, vendar bo donasal novi davek državi okoli 500 milijonov Din več, kakor poprej. Po našem mnenju je stvar taka: če znaša sedaj zemljiški davek pol milijarde več, ga bodo moralj pač kmetije plačati, pa če klerikalci desetkrat trdijo, da so — znižali davke.

Fičiričarstvo. V Ljubljani je neki fant, ki je bil še pred kratkim hud komunist, ki je pa koj nato, čim je prišel v uredništvo pokojnega »Narodnega Dnevnika«, zatajil svoj komunizem, zlasti pa grdo napadal »brezprogramatsko«, »breznačelno«, »brez značajno« socialistično stranko in njeno glasilo »Delavsko Politiko«; čim pa je »Narodni Dnevnik« prenehal in se je bilo treba spet preorientirati, je začel pošiljati ravno »Delavski Politiki« svoje proizvode, katerih so se pa še vedno držali radikalni nazori »Narodnega Dnevnika«, kajti tako hitro se fant pri vsej dobri volji tudi ni mogel popolnoma in docela preorientirati. Tako nam je poslal »teoretsko« razlago o položaju Vukičevičeve vlade in razmerja meščanskih strank do nje, v kateri se je očitno ogreval za »gospodarski« (!) vladni koncept Vukičevičeve vlade! Naravno, da tega članka nismo mogli objaviti. Odtod huda zamera. Ker je pa načelno agilni fant medtem prišel do novega položaja, se je preorientiral v toliko, da vtihotaplja sedaj svoje stvari v glasilo ameriških sodrugov »Prosveta«, izrabljajoč najbrže prezaposlenost tistih ljudi v Ljubljani, ki bi morali njegove dopise kontrolirati. Sedaj je fant objavil poročilo v »Prosveti« o krstni predstavi »Križe«, ki je višek neumnosti in prevzetnosti. Zadnjič je napisal pravilno Angelo Cerkvenik, kdo daje nabiflanim glavam pravo, da svojelastno sodijo o stvareh, ki jih ne čutijo in ne razumejo. Danes bi se moralo še vprašati, kdo daje neustaljenim fantkom pravo, da napačno informirajo vso ameriško delavsko javnost in da pišejo iz prevzetne mladeniške užaljenosti in jeze o stvareh, ki jih ne poznajo, ker se nič ne znajo. Za vsak korak je treba premisleka in za vsako stvar, ki se piše, tudi. Te vrste nismo napisali iz hudobije ali jeze, Bog ne daj. Napisali smo jih takorekoč iz pedagoških motivov. Mladi človek si mora najprej vstvariti svoj trd značaj, svojo linijo, dokopati se s pridom in študijem in zlasti z gojenjem svoje značajnosti do nekoga jasnega pogleda in ravne poti. To je prvo in glavno. Kajti kaj bo iz nove slovenske generacije, če bo njena mladina taka!

Ali si že poravnal naročnino? Ako ne, stori to takoj!

Maribor.

Mariborsko narodno gledališče.
Torek, 5. junija, ob 20. uri: Othelo. Ab. D.
Sreda, 6. junija, ob 20. uri: Puščavnikov zvonček. Ab. B.
Četrtek, 7. junija, ob 20. uri: Puščavnikov zvonček. Ab. C.
Petek, 8. junija, ob 20. uri: Dva bregova. Znižane cene. Ab. D.

Izredna občinska seja.

V petek, dne 1. junija, je imel mariborski občinski svet izredno sejo, ki se je bavila po večini z oddajo gradbenih del za nove stavbe. Pred prehodom na dnevni red je vprašal s. Eržen podžupana, kaj je s poročilom glede dr. Leskovarjevega honorarja za zgubljeno pravdo proti erarju za najemnico vojašnic. Že več kot dva meseca je preteklo, od kar je zadeva končana in dr. Leskovar si je sploh dal že davno, predno je proces

končal, izplačati levji del stroškov. Za ostanek pa se vrši borba, ker je sodnija odmerila pravnemu pastopniku honorar po predpisih, s čemur pa se »požrtvovalni« dr. Leskovar ne strinja. Prvotno dovoljeni honorar se je gibal okrog 92.000 Din, medtem ko je dr. Leskovar zahteval okroglo 96.000 Din. Na njegovo pritožbo pa mu je sodišče sedaj odmerilo celo več, kot je sam zahteval in sicer 100.925,50 Din. Sedaj bi se morala mestna občina proti tej odmeri pritožiti, za kar je določen gotov rok. Zato je s. Eržen vprašal, kaj je s to zadevo. Predsedujoči podžupan je odgovoril, da misli o tem poročati v tajni seji, češ, da ne gre o honorarjih v javni seji razpravljati. Socijalisti priznajo, da ni lepo, a posebno ni prijetno o tem govoriti sedaj, ko je večina doživela tako strašen polet. S. Eržen je izvajal, da bi bilo treba popolnoma analogno postopati nebram advokatom kot drugim obrtnikom, ki prevzamejo kako občinsko delo. Ako obrtnik prevzeto delo slabo izvrši, tedaj mu gotovo mestna občina ne izplača cele pogojene vsote. Ravnotako je z advokatom, če pravdo izgubi. (Pravda je bila baje izgubljena iz formalnih vzrokov, to se pravi, da odvetnik ni stvari na pravem koncu pričel.)

V tajni seji je potem podžupan poročal o tej zadevi in so socijalisti predlagali, da se naj mestna občina pritoži proti previsoki odmeri honorarja. Večina pa je kompaktno glasovala proti. No, če je že krava šla, pa naj gre še tele!

Zgradba začasnega dravskega kopalnišča na Felberjevem otoku. Sedaj še-le, v kopalni sezoni, je prišel mestni gradbeni urad do tega, da se ne da projektirano kopalnišče tako hitro napraviti, da bi se ga moglo že letos rabiti, dasi je to isti urad še pred kratkim povdarjal. Zato predlaga zgradbo oz. napravo provizoričnega kopalnišča na južozapadnem, torej na gornjem delu otoka. Kopalni rajon bo obsegal v odprti Dravi 300 metrov dolžine in 10 metrov širine. Treba bo nekaj gozda posekati ter napraviti obrambni zid v dolžini 30 metrov. Nadalje se bo zgradilo 50 kabin in eno slačilnico. Razen tega se bo napravilo za dohod na otok visečo brv. Vse to bo stalo okrog 280.000 Din.

Naprave pa se bodo porabile za stalno kopalnišče. Gradbeni urad misli, da bo treba zopet iti nekam študirati taka moderna kopalnišča in to predvsem na Dunaj. O ti srečni »Wiensystem«! Provizorično kopalnišče bo baje gotovo v treh tednih. Smo radovedni!

Obč. svetnik dr. Mühleisen (Nemec) jo je enkrat vendar dobro proučeval, da bi večinoma (katero tudi Nemci pridno podpirajo) očital slabo gospodarstvo, ko je šla namreč napravljat nove kanale v koroško predmestje, predno je preskrbela novo kopalnišče, vsled česar je postalo dosedanje kopalnišče nerabno. Ta kompliment res ni bil klerikalcem všeč. Dober pa je bil!

Sodr. Eržen je predlagal, da se naj staro dravsko (Koferjevo) kopalnišče priredi vsaj za solčne kopeli za toliko časa, dokler ne bode provizorično kopalnišče na otoku gotovo.

Za tem se je bavil občinski svet z načrtom zgradbe tronastropne vogalne uradne ter deloma stanovanjske hiše v Franciškanskj oz. Marijini ulici. Po načrtu bi nova hiša obsegala v Franciškanski ulici nad 41 m in v Marijini ul. nad 25 metrov dolžine. Klerikalci so dali gradbenemu uradu direktive, kakšni naj bodo prostori, ne da bi dovolili tudi drugim strankam soodločbo ali vsaj navet. V četrtek so prišli prvič z načrtom pred ošek in v petek pred plenum. Po tem načrtu bi hiša stala 4 milijone Din, prostori pa bi bili skrajno potratno razdeljeni. Celo pritičje ter I. nadstr. bi zavzeli uradi in sicer: skoro vse pritičje bi zasedlo mestno električno podjetje, ki ima že sedaj dokaj lepe prostore v novi zgradbi zraven; le majhen del pritičja bi dobil mestni fizikat, ki je res potreben primernejših prostorov. En del tega urada bi bil še v I. nadstropju. Nadalje bi prišlo v I. nadstropje tudi mestno knji-

govodstvo in del gradbenega urada. Mestni vojaški urad pa bi prišel tja, kjer je sedaj fizikat, kar ni primerno niti za eno niti za drugo. Sele v drugem in tretjem nadstropju bi bilo 13 stanovanj, v velikosti od ene do štiri sob. Socijalisti so že v odseku pobijali tak načrt: prvič veliko potratno prostorov za urade kakor tudi predvidevana štirisobna stanovanja. Od socijalistov predlagane spremembe so bile v odseku z 6 proti 4 glasovom sprejete in to je: da se urade malo boljše porazdeli tako, da pride tudi vojaški urad tja in da se sedanji prostori fizikata porabijo za stanovanja in da se pod nobenim pogojem ne gradi štirisobnih stanovanj, dokler traja tako velikanska stanovanjska kriza. V plenumu so k temu predmetu še obširno govorili ss. Grčar, Eržen in Bahun.

Sodr. Bahun je predlagal, da se ta zadeva odloži, ker hiša itak ne bo letos gotova; zato ne gre, da bi mestna občina nekaj v največji naglici ter nepremišljeno sklenila in vrgla štiri milijone Din, dobilo pa bi se samo borih 13 stanovanj. Mestna občina ima na Slomškovem trgu krasno Kiffmanovo hišo, ki je mnogo bolj primerna za obč. urade, katero ima sedaj finančna uprava v najemu. Država si naj urade sama zgradi, ne pa da bi ji občina hiše vzdrževala, sama pa nima prostorov za sebe.

S to zgradbo se bo tedaj še enkrat bavil kombinirani fin. ter gradbeni odsek.

Potem pa se je še oddalo gradbena dela za delavsko kolonijo in v tajni seji se je tudi sklepalo o zakupu Park-kavarne. O tem bomo poročali prihodnjiko.

Koliko delavskih stanovanj je v Gospodarski banki? »Slovenec« se je pred kratkim zopet obregnil ob socijaliste, ki nameravajo v Mariboru graditi Zadrudni dom, češ, da hočejo socijalisti z delavskim denarjem graditi advokatom pisarne, na mesto delavske kolonije, kakor jo oni, to je ta črni grade. Jaz bi se usodil klerikalce vprašati, koliko je v novi bančni palači pri franciškanski cerkvi, delavskih stanovanj? Tam je preje stala sicer stara, ampak precejšnja stavba, v kateri je stanovalo 12 družin revnejših slojev. Klerikalci pa so te družine ven vrgli in hišo podrli ter na istem prostoru zgradili banko, kjer so sedaj stanovanja po večini za advokate, bankirje in druge velekapitaliste, ki lahko letno plačajo nad 100.000 kron. Ali je to delo za ljudstvo? Klerikalci bi bili prav lahko tisto hišo pustili pri miru ter banko gradili kjerkoli drugod, tudi tam v bližini, toda njim je figo za ubogo ljudstvo, katerega interesov imajo samo polna usta. V Melju so isto tako klerikalci napravili z bivšo stanovanjsko hišo (Meljska cesta 74); tam so stranke ven pometali pa nune nastanili. Ali je bilo tistih nun potrebnost tam? Če so Francozi že tako pametni, da reducirajo samostane, ali je potreba, da zapodene menihe ter nune mi pobiramo? Ali so nune državi bolj koristne ali železničarji, katere so nune z advokatom Leskovarjem ven zmetale? Na to odgovorite, gospodje, delavski prijatelji! Kar se pa advokatov tiče, je bolje, da molčite, ker ravno pri Vas je advokat bog, delavec pa nič. Več o tej temi drugič. B.

Ljudska univerza v Mariboru. Prihodnjo sredo, dne 6. junija, ob 8. uri zvečer, se bo vršil prvi ruski večer, ki nam bo predstavljaval rusko narodno zimsko življenje s svojimi prastarimi običaji, z narodnimi veseljami, s petjem, plesi itd.

»Zimska bajka« predstavlja rojstvo hčerke snega »Snjeguročke« in ona je središče ruskega zimskega veselja; okoli nje se vrtil ples in petje. Pokroviteljica je tudi starodavnih ruskih narodnih običajev. Ruska zima je sicer dolga, vendar je le prekmalu njenemu vladanju konec. »Snjeguročka« žaluje, otroci tožijo. Vendar pride prekrasna devotka spomlad in zasiplje s svojim cvetjem »Snjeguročko«. Stric sneg jo odnese v svoje kraljestvo.

Vso opremo, dekoracije in kostume izdelajo otroci pod vodstvom učiteljskega sami. Pri igri sodeluje 60

Prepečenec neoporečene kakovosti!

ROBAUS^{OV} SUHOR

Pravi samo v originalnih zabojih z zaklopno znamko!

II. Okrožni zlet DTE „Svoboda“, Studenci, dne 14. in 15. julija v Studencih.

Na plan za „Svobodo“!

Prireditve se vrši ob vsakem vremenu.

Odbor.

dečkov in deklet. Popoldan bo ob 4. uri posebna otroška predstava (vstopnice pri blagajni od 3. ure po 5 in 3 Din), igra-pantomina, pri kateri se torej nič ne govori. Zvečer ob 8. uri bo pa razum igre »Zimska bajka« še koncertni del. Ga. Solovjeva iz Beograda poje ruske arije in romance od Glinke, Rimskega, Korsakova, Rachmaninova in Čajkovskega. G. prof. dr. Solovjev iz Beograda pa igra na glasovirju kompozicije Musorgskega, Rachmaninova. — Predprodaja vstopnic (25, 20, 15, 10 Din) pri g. Zl. Brišnik in g. Höferju in tudi pri Ljubljanski kreditni banki, tvrdkah: Weixl, Pinter & Lenart, Gustin, Oset in Medič.

Trbovlje.

Poroka. V nedeljo, dne 3. junija, se je poročil naš sodrug **Anton Habbe** z **Minko Plahutnikovo**. Mlademu paru želimo obilo sreče. Zlasti pa kličemo sodrugu Habetu, da ostane še nadalje zvest socialistični ideji in da še v bodoče posveti svoje življenjske ideji socializma in delavskemu gibanju.

Tržič.

V teku enega leta se je tudi pri nas razširila takozvana epidemija samomorov. Nekdo je segel po vrvi, drugi po strupu, trije kandidatje pa so si končali življenje s kroglo. Zadnji se je ustrelil dne 30. maja 1928 predilniški delavec Valentin Böhm pri stanovanjski hiši bombažne pre-

dilnice in tkalnice. Kaj je gnalo nesrečnika, da si je tako tragično končal življenje, ni povsem jasno. — Pogrebcev par . . . in tiho ga neso tja v kot. — Čudna so pota božje previdnosti; nekaterim pojo zvonovi, diše kadila, zagrebejo jih v blagoslovljeno zemljo, pevci pojo, drugi pa . . . Je pač tako!

Oblastni odbor je izvršil revizijo tukajšnjega občinskega poslovanja, računajoč najbrž, da zadene na kako nepravilno ravnanje z občinskim premoženjem. Toda ker niso našli dlake v jacu, so gospodje revizorji zopet odšli, najbrže študirat, kako bi se dale že vendar enkrat spraviti tukajšnje ceste v tako stanje, kakor so bile pred leti.

Občina bo kmalu dogotovila cesto na kolodvor, za kar je bilo že skrajni čas. To hvalevredno delo, ki ga je vršila s pomočjo prejšnje koalicije, moramo pozdravljati. V polnem razmahu je delo za zgradbo stanovanjske hiše, katero gradi mestna občina za najrevnejše stanovalce. V kratkem prične delovati tudi otroški dispanzer, v katerem bodo dobile matere potrebna navodila za zdravje svojih dojenčkov.

Prepričani smo, da se bo s pametnim in treznim občinskim gospodarstvom napravilo še marsikaj dobrega. Opažamo pa, da se delavstvo premalo briga za javne seje mestnega sveta. Vsled tega pozivamo delavstvo, da se v bodoče bolj udeležuje javnih sej.

Dobrunje.

»Svoboda« v Dobrunjah priredi v nedeljo, dne 10. junija, pešizlet v Ponovo vas pri Grosupljem, da si ogledamo županovo jamo. Zbirališče pri Sv. Lenartu pred gostilno Habič. Odhod točno ob 5. uri jutraj. Sodrugi in sodruge vabimo, da se tega izleta udeležijo. Delu čast in oblast!

Vič-Glince.

Občina tvori pravzaprav okolico mesta Ljubljane in bi z ozirom na svoj razvoj spadala že danes v zvezo z mestom. Občina je sicer precej velika, ker šteje okoli 7000 prebivalcev, vendar pa na socialno-političnem polju, ker prebiva v njej večina delavstva, ni zmožna velikih žrttev. Občina ima že drugo periodo socialističnega župana in odločujoče število občinskih svetovalcev na občini. Kljub vsem težkočam pa je občinska uprava že napravila nekaj lepih stvari, ki so bile nujne. Omenjamo le, da se občina nahaja na močvirnem teritoriju in da ima nezdravo vodo. Občina je regulirala Gradišče, uvedla elektriko, sezidala nekaj mostov in popravila s samopožrtvovalnostjo občanov pota. V kratkem se sklene tudi dogovor z mestno občino ljubljansko za napeljavo vodovoda. Vse te stvari so bile iz zdravstvenih ozirov, kakor tudi iz ozirov prometa in zunanega lica občine, nujno potrebne. Vrhutega pa je občina z večjim kreditom podprla sta-

novanjsko akcijo spricho pomanjkanja stanovanj, ki se čuti tudi v naši občini. Če presojava samo to delo, poleg vsega drugega, ki se opravlja z ozirom na delavski značaj občine, je to veliko delo, ki kaže, da župan in naši občinski odborniki razumejo svojo nalogo v občini. Ne gre vse naenkrat; toda korak za korakom in uspehi rasejo, blagostna dela se pokazujejo, kar more le srčno veseliti vse tiste, ki čutijo socialno. Upamo, da bodo naši zastopniki v občinskem svetu imeli delavske interese vedno pred seboj ter složno in solidarno nastopali. Občinski odborniki so naši zaupniki, mi jim zaupamo in pričakujemo tudi od njih, da si bodo sami zaupali med seboj in se sodružno podpirali s prijateljskimi sveti in s prijateljskim delovanjem. Zastopati imajo tam eno misel, to je naše interese. Dokler dela tako, so naši sodrugi in zastopniki v občini.

Šport.

SK Svoboda Ljubljana : SK Amater Trbovlje. Na praznik, v četrtek, dne 7. junija, se srečata po daljšem odmoru zopet navedena kluba v prijateljski tekmi, ki se vrši na igrišču Amaterja v Trbovljah ob 15 uri. To je prvo srečanje navedenih klubov, odkar je SK Amater o priliki Delavskega sportnega turnirja v Ljubljani o Binkoštih leta 1927 z lepo igro osvojil krasen pokal, ki je pripadal klubu v trajno last. Ker se nahaja SK Amater v dobri formi, kar je razvidno iz rezultatov, ki jih je dosegel zadnje dni proti SK Reki 3 : 0, SK Pekari, Zagreb 1 : 3 itd., bo tekma zelo zanimiva vsled česar priporočamo našim sodrugom, da isto posestijo.

Delikatesna trgovina

FRANC KURINČIČ

Prijeten bufet za sedeže goste
Maribor, Aleksandrova c. 31.

Enkratna ponudba.

Vsakdo, kdor za pol leta, t. j. za čas od 1. aprila do 30. septembra naroči ali pa obnovi naročnino za Radlowelt, dobi po svoji volji eno izmed tukaj navedenih treh knjig od Hans Günther u. Dr. P. Stuker in sicer: Radioexperimente, Mk 3.80; Radio-technisches Lexikon, Mk 3.60; Wo steckt der Fehler? Mk 4.— zastonj. Naročite se še danes! Samo oni abonenti imajo pravico do premije, ki pošljejo naročnino do 10. IV. in 1 S (šiling) za pošto in zavojnico.

Cenj. občinstvu naznanjam, da sem otvoril s 1. junijem na novo svojo

krojaško delavnico

zopet pod svojim lastnim imenom ter se priporočam vsem bivšim mojim cenj. odjemalcem, da jih bom po njihovih željah in po najnovejši modi postregel.

Priporoča se

IVAN ŠMID
(PREJ ZEMLJAK)

krojač za gospode, dame in vojaštvo

Maribor, Slovenska 24

Vsaka štedljiva gospodinja

si lahko napravi svoje perilo sama, če si kupi material v

ateljeju Olga Rupnik
Maribor, Slovenska ulica 20

Ta atelje Vam nudi platno za perilo najboljše kvalitete kakor tudi najfinejše čipke po brezkonkurenčnih cenah. Tam kupljeno blago se brezplačno po meri prikuje; istotako se tudi čipke brezplačno prirobiijo.

Vsi kupujejo obleke pri

J. Trplinu, Maribor, Glavni trg 17

ker tam se dobi sukno že od 26 Din naprej, kakor tudi vsakovrstno drugo blago po najnižjih cenah.

Šrite „Del. Politiko“!

Ali ste že preizkusili
»PROJA« ječmenovo kavo?

Dobliva se jo povsod. Dobliva se jo povsod.

V RESTAVRACIJI »NARODNI DOM«

se sprejmejo **abonenti** na dobro hrano po nizki ceni. Točijo se izborna domača in dalmatinska vina. Dnevno sveže pivo v sodčkih. — Kegljišče na razpolago.

Za obilen obisk se priporoča
MARIJA DRČAR.

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z O. Z.

Ustan. 1898 **MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36-38** Telefon 324

Prodajalne v Slomškovi ulici šte. 2 in na Glavnemu trgu šte. 18

Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni težli. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih peciva na **zavarovalno znamko D. P.**